

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXXI. Dominium directum utrùm probetur per unicam recognitionem in præjudicium recognoscentis, & illius hæredum, vel successorum, etiam particularium; saltem adjunctis adminiculis. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

ad ipsos nullo modo pertinere possunt, nisi cum illo onere dotis solvenda, vel soluta reintegranda.

Sed deinde, facti serie verius proposita, aliter tractandum est negotium. Supponitur enim, Antonium sine masculis vita functum duas duntaxat filias, Septimiam, & Annam reliquisse superstitibus, ex cæteris verò Helenæ descendentes Antonio supervivisse dominum Alexandrum, (quem Alexandrum secundum nuncupavimus) & Dominum Joannem Baptistam ejus nepotem; ita ut certissimum sit, per obitum Antonii apertum fuisse fideicommissum appositum in testamento domini Leonardi, in favorem ejusdem domini Alexandri, qui ex masculis reperiebatur proximior in gradu, extincta videlicet in totum linea masculina descendens ex Helena, præmortuo quoque Bartholomæo ejusque liberis masculis; cum ex lecta testamenti constet Leonardum voluisse instituire fideicommissum masculinum, & perpetuum inter descendentes ab Helena cum exclusione feminarum. Quam ob rem potest dominus Alexander jure petere fideicommissum illud declarari apertum in sui favorem, & se immitti in possessionem bonorum extantium, & agere ad repetitionem bonorum dicti fideicommissi alienatorum, & in hoc nulla est difficultas.

7 Majus dubium versari videtur circa revocationem alienationis cujusdam domus, factæ per dominam Septimiam, cujus pretium conversum dicitur in solutionem dotis spiritualis, quam ipsa sibi constituit ingrediendo Religionem: cum ex privilegio dotis bona fideicommissa supposita alienari possint pro dote etiam spirituali: juxta *auth. res que, Cod. comm. de legat. ut tradunt DD. omnes in d. authent. res que, Bartol. num. 7. Bald. num. 13. Salic. num. 4. Angel. num. 4. Joan. num. 13. Curt. jun. n. 26. & est communiter receptum.*

Verius tamen est, alienationem dictæ domus, quam supponimus fuisse de bonis fideicommissis suppositis, esse retractabilem instante dicto domino Alexandro, considerando hic agi de dote præterita per abnepem super bonis sui Abavi: quo casu Doctores facilius inclinant ad impediendam alienationem bonorum fideicommissi suppositorum, non ex eo quod agatur de natis, & conceptis post mortem Abavi, Duran. *decis. 26. num. 7.* quia non ex eo solo impeditur alienatio bonorum fideicommissi, sed ex eo quod tria hoc in casu concurrunt.

9 Primò, quod Dominæ Septimie, & Anna, non solum non erant natæ tempore mortis testatoris, sed nec etiam illarum pater, nec avus paternus: in quibus terminis multi existimant, non esse locum alienationi bonorum fideicommissi, ex sententia Honded. *conf. 76. n. 14. lib. 1. post Simon. de Præ. de interpret. ultimar. volunt. lib. 4. dubit. 12. n. 33. fol. mihi 378. & lib. 1. Fular. de substit. quest. 531. n. 11.*

10 Secundum, quod hic concurrunt, quod agitur de descendentes ex linea materna: quia Leonardus erat pater Helenæ, quæ fuit proavia Septimie, & Annæ: quo casu non ita facile admittitur alienatio bonorum fideicommissi, cum officium dotandi non pertineat ad lineam matrem: Fular. *d. quest. 531. num. 104.* nisi in subsidium, deficientibus bonis ex linea paterna.

11 Tertium, quia supponitur uxorem Antonii habuisse bona sufficientia pro solutione dictæ dotis spiritualis: unde licet dubitatum sit apud Doctores, utrum super bonis fideicommissis suppositis ab ascendentes maternis dotes capi possint; tamen in hoc omnes conveniunt, quod si mater haberet

bona libera, dos constituenda esset super illis, & non in bonis fideicommissi Avi, vel Proavi materni, ut dicunt omnes DD. in dicta *authent. res que,* & nominatim Salicet. Corne. Curt. jun. & alii, quos citat & sequitur Fular. *de substit. quest. 531. num. 108. vers. si tamen: Rota divers. decis. 737. p. 1.* ubi quod non potest fieri executio pro dote filiarum contra bona fideicommissa supposita, quando extant bona materna, ex quibus filia dotari possit, & quibus ipsa nondum renunciavit.

Concluditur ergo, dictis filiabus Antonii nullum jus competisse pro dote super bonis dicti fideicommissi; & alienationem dictæ domus retractandam esse, juxta tradita per Addent. ad Burat. *decis. 641. num. 22.* ubi dicitur quod fideicommissarius potest vindicare bona fideicommissi alienata pro dote, quando retenta sunt bona libera, quæ alioquin fuissent sufficientia pro dotis solutione.

CAPUT CLXXXI.

Dominium directum utrum probeatur per unicam recognitionem in præjudicium recognoscentis, & illius hæredum, vel successorum, etiam particularium, saltem junctis adminiculis. Et quæ ad hoc adduci possint adminicula, veluti solutiones canonum per longum tempus continuatæ, fama publica, aut qualitas Domini jurisdictionalis. Quid de Tertio non habente jus ab ipso recognoscente.

SVMMARIVM.

- 1 Dominium directum non probatur ex unica recognitione.
- 2 Ad hoc ut simplex recognitio probeat dominium directum, oportet illam fuisse factam ex certa scientia, aut saltem quod sint duæ recognitiones conformes.
- 3 Collegia studentium Civitatis Avenionensis gaudent privilegiis Ecclesiæ.
- 4 Dominus jurisdictionalis habet magnam presumptionem pro se, quando agitur de probando dominio directo, & adest recognitio.
- 5 Dominium directum probatur per unicam recognitionem contra eum qui recognovit, & illius hæredem, si cum recognitione juncta sit confessio domini directi.
- 6 Similiter probatur per illam confessionem adversus Tertium possessorem, si constiterit illum habere jus ab ipso recognoscente.
- 7 Recognitio suffragatur domino absenti, si notarius pro ipso stipulatus sit.
- 8 Recognitio non nocet Tertio, qui jus & causam non habet à recognoscente.
- 9 Simplex investitura non præjudicat Tertio, qui non successit in jus investiti.
- 10 Junctis tamen adminiculis probat etiã contra Tertium.
- 11 Recognitionis emphyteuticæ rebus augetur ex temporis antiquitate.
- 12 In Ecclesiâ possessio transfertur ex sola recognitione.
- 13 Per solutiones canonum ultra tempus 30. annorum continuatæ, juncta recognitione, dominium directum probatur etiam contra Tertium.
- 14 In antiquis probatio domini directi condjuratur ex fama publica.

- 15 Si in uno instrumento fuerint recognita multa prædia, & illa subiaceant eidem domino directo, veritas recognitionis aliorum præbet ad-
miniculum veritatis recognitioni unius conten-
tiosa.
- 16 Successores universales vel particulares non pos-
sunt contravenire recognitioni facta per eorum
authorem.
- 17 Error recognitionis probari potest per possessorem
prædii recogniti.

Supponitur in facto, Martinum loci Podioleni
tam proprio, & privato nomine, quam nomine
sue uxoris, recognovisse Collegio N. pro se, & suis
heredibus, tenere, & possidere sub dominio direc-
to, jure investiendi, & quolibet alio jure domini-
cæli, Dominis Rectori, & Collegiatis collegii, Prio-
ribus, & Domini jurisdictionalibus illius oppidi,
in cujus territorio prædium situm est, Notario pro
illis acceptante & stipulante, quoddam prædium in
illo instrumento recognitionis designatum.

Quod quidem prædium postea possessum fuit per
quendam jus, & causam habentem à Martino avo
paterno sue uxoris: & is ipse possessor illud idem
prædium titulo permutationis postea alienavit.

Unde queritur, utrum dictum Collegium agere
possit contra modernum ejusdem prædii possesso-
rem, pro consequenda solutione laudemiorum, &
canonum emphyteuticorum occasione dicti prædii
debitorum.

- 1 Cujus difficultatis resolutio pendet ex eo, utrum
sufficiens constet de dominio directo prædii, ex
unica & simplici recognitione dicti Martini; quia
unica recognitio non videtur sufficiens ad proban-
dum concludenter dominium directum. Aut enim
recognoscens id facit ad inducendum novum jus
in favorem domini directi, & hoc casu recognitio
non sufficit sine investitura; aut verò recognitio fit
ad probandum dominium directum jam constitu-
tum, & hoc casu talis confessio videtur erronea, si
non appareat de jure præcedenti domini directi, ut
bene arguit Surd. *conf. 135. num. 106. & multis seqq.*
Et sanè quod simplex recognitio non præjudicat
recognoscenti, tradit Cane. *lib. 3. var. resolut. c. 13. de jurib. castro. num. 138. & seqq.* Unde si recognos-
cens postea docere possit prædium recognitum esse
liberum, aut à suis autoribus tanquam tale fuisse
possessum, recognitio nullius est momenti: Rosen-
tal. *de feud. cap. 6. conclus. 68. n. 6.* † & ad hoc ut re-
cognoscens rem suam ab alio, sibi præjudicet, ne-
cesse est quod recognitio fiat ex certa scientia: Cy-
riac. *controvers. 139. n. 43. Colt. de facti scientia, cent. 2. distinct. 92. n. 1. & sequentib.* & saltem requiri
videntur duæ recognitiones conformes: Bertrand.
conf. 333. num. 1. vol. 2. prior.

His tamen non obstantibus, verius est dominium
directum sufficienter probari in favorem dicti Vene-
rabilis Collegii, consideratis adminiculis, & circum-
stantiis, de quibus infra. Siquidem in primis conside-
randum est, hic tractari de recognitione facta in fa-
vorem dicti Collegii, ad cujus utilitatem duo cōcur-
runt: quorum alterum est, quod Collegium est Ec-
clesiasticum, compositum de personis Ecclesiasticis;
3 † & quamvis non esset tale, nihilominus gauderet
privilegiis Ecclesiæ, prout de Magno Collegio præ-
sulis Civitatis Avenionis, docuit Bertrand. *conf. 281.*
4 vol. 4. † Alterum verò est, quod Collegium prædictum
habet, & possidet dominium jurisdictionale illius
oppidi, cum omnimoda jurisdictione in toto ter-
ritorio, ut de dicto Collegio loquens, tradit Alciat,

lib. 6. conf. 1. per totum. Quibus duobus concentren-
bus unica recognitio sufficit, cum Dominus juris-
dictionalis habeat præsumptionem juris pro se: ut
dicit Papon. *lib. 13. tit. 2. arrest. 2. & 3. Rancinus in*
addit. ad Guidonem, decis. 272.

Secundò advertendum est, negotium hoc conti-
nuitur difficultate, si probari possit, prout facile
videtur, quod possessores illius prædii successerint
mediate, vel immediate dicto Martino recognos-
centi, sive titulo universalis successerint, sive singula-
ri. † Nam ut dicunt DD. omnes, & præsertim Ruy-
in *1. si aliquam rem, n. 39. ff. de acquir. poss. generatim*
est regula, quod quando agitur actione reali, dicta
recognitio probat dominium directum, si recognos-
cens non simpliciter recognoverit tanquam emphy-
teuta, sed ulterius processerit, declarando quod re-
cognoscit se tenere sub directo dominio, & majori se-
neuria concedentis: prout factum fuit per dictum
Martinum in instrumento recognitionis, de quo agi-
tur: dominium enim hoc casu probatur contra con-
suetudinem, & recognoscentem; non tam in vim re-
cognitionis, quam in vim confessionis in ea conten-
tæ: & ita etiam loquitur Sola in *conf. 3. de jur. emphyteut. 2. part. decreti, Rempublic. 1. ff. n. 8.* qui post Ripam, & alios dicit, hoc casu omni
probandi errorem recognitionis, transferri in recog-
noscentem, seu ejus heredem.

Quod autem dictum est de heredibus, eodem mo-
do concludendum est de successoribus particulari-
bus, dummodò probetur illos jus & causam habere
à recognoscente, ut notat Sola *loc. citat. n. 5. de suc-
cessor sit melioris conditionis quam ejus author.*
Cane. *lib. 1. var. resolut. c. 11. de emphy. n. 21. in verbis.*

Quamvis autem dicta recognitio facta fuerit ab
7 sente Priore, & Monachis dicti Collegii, tam en-
perinde est, ac si ipsis præsentibus facta fuisset, attenta
stipulatione notarii, quæ in dicto instrumento in-
tervenit pro omnibus interesse habentibus: prout
testatur Cane. *dist. cap. 11. n. 23.* dicens se ita obli-
vuisse in Audientia Regia.

Tertiò advertendum est, quod licet regulariter
quando agitur actione reali contra tertium posses-
sorem, simplex instrumentum recognitionis non pro-
bet dominium, quia confessio unius alteri præjudi-
care non debet, teste Rip. *loc. citat. n. 40. & seqq.* licet
simplex investitura præjudicat Tertio, nisi probum
fuerit, illum jus & causam habere à recognoscenti,
ut per Ripam. *n. 41. & 42.* † Tamen concurrentibus
adminiculis dominium directum ex simplici recog-
nitione vel investitura plene probatur contra Ter-
tium, ad quoscumque effectus: Rot. *decis. 31. & 32. in*
part. 4. diversor. Cavalier. decis. 269. n. 3. cum aliis de
legatis apud Burat. *decis. 602. n. 17. & in rescriptis*
decis. 164. n. 4. part. 6. & decis. 193. n. 1. part. 2. recent.

Hoc autem in casu, plurima, eaque vigetissima
concurrunt adminicula. In primis enim agitur de
recognitione facta à tempore antiquissimo, cum in
hac materia tempus antiquum dicatur animum 40.
& tamen lapsi fuerint à tempore recognitionis legiti-
mæ triginta anni: dum autem agitur de tempore anti-
quissimo, solum instrumentum recognitionis præ-
bât, quia tunc leviores sufficiunt probationes, nec
plenæ requiruntur: Gratian. *disceptat. cap. 7. n. 3.* Rot. *decis. 81. n. 13. part. 5. recent.*

Secundò, quia agitur de Ecclesiæ, cujus utilitas
hæc recognitio respicit, in quam possessio ex dicta
recognitione transfertur: Gratian. *ibid. n. 13.* Rot.
decis. 81. num. 7. part. 5.

Tertiò videndum est, utrum ex libris Collegii
vel ex dispositione eorum, qui tempore prædicto ob-
stitit

Si Prioratus redditus conduxerunt, aut alia ratione probari possit, quod dictus Martinus, aut ejus vniuersales, vel singulares successores canonem emphyteuticum petiderint: nam hac probatio esset valde concludens, dummodo solutiones canonum excederent tempus 30. annorum, quo casu dominium probaretur etiam contra Tertios, jus & causam à recognoscere non habentes: Addit. ad Burat. d. decis. 602. n. 18.

14 Quartò, multum confert ad probationem domini directi, si producantur testes deponentes, qualiter vox & fama publica est, prædium illud esse de dominio directo dicti Collegii, seu domini Prioris, cum versemur in antiquis: Rot. decis. 79. n. 5. part. 5. recent. & decis. 81. n. 14. ead. parte.

15 Quintò, non leue petitur adminiculum ex eo, quod in dicto instrumento recognitionis adfuit plurima alia prædia, per eundem Martinum recognita domino Priori dicti Collegii: quæ recognitiones fuerunt fortitè effectum in persona successorum tam vniuersalium, quam particularium dicti Martini; cum possessores aliorum prædiorum in dicto instrumento designatorum recognouerint absque alia difficultate eadem prædia in illo instrumento recognita; sed instrumentum in vna parte verum, & confessio pro parte vera, habent pro se præsumptionem veritatis: Ludouic. decis. 62. num. 7. & 8. decis. 683. num. 12. part. 2. recentior. & effectuationem instrumenti in vna parte, probat effectuationem totius instrumenti: Burat. decis. 870. n. 11. 3.

Maximè, quia ipsemet successor recognouit alia prædia in vim dictæ recognitionis anni 1572. tanquam existentia de dominio directo dicti Collegii, & per consequens non potest nunc impugnare quod jam semel approbavit, & ipsemet executioni demandauit.

16 Quibus ita constitutis, non obstant quæ in contrarium deducta fuerunt: quia procedere possent, si ageretur de tertiis possessoribus, qui jus & causam non haberent à recognoscere, ut dicunt DD. supra citati, & Rot. in recentior. decis. 164. n. 7. part. 6. nam successores vniuersales, vel particulares, non possunt contrahere recognitionem factæ per auctorem, aut eam reuocare: Peregrin. cons. 24. num. 29. vol. 1. f. Vel si probaretur error recognitionis, Rosental. cap. 6. conclus. 68. n. 3. & seg. Aut denique, si adesset vnica recognitio, non concurrente diuturnitate temporis, & aliis adminiculis, indiciis, & conjecturis, de quibus supra dictum est, ut & vltra citatos tractat Thesaur. jun. lib. 4. quest. 42. num. 7. Nam illis concurrentibus, certum est dominium directum fuisse sufficienter probatum, ut omnes citati DD. vnanimi consensu fatentur.

CAPUT CLXXXII.

Contra mulierem coniugatam non currit præscriptio in bonis dotalibus: Sed tamen debitor dotis in pecunia, præscribit contra ipsam. Similiter currit contra ipsam præscriptio à die quo fuit asscurata propter vergentiam mariti ad inopiam. Imò currit pendente coniugio, quando fuit cepta ante coniugium; nec interrumpitur per arbitramentum: & verum

per compromissum, vel interpellationem extrajudicalem.

S V M M A R I V M.

- 1 Contra mulierem coniugatam durante coniugio nulla currit præscriptio. Limitatur ut infra num. 10. & 11.
- 2 Per compromissum non acceptatum ab arbitris, non interrumpitur præscriptio.
- 3 Multò minus per nominationem arbitrorum, seu amicabiliū compositionem, tam de iure, quam de facto procedendum.
- 4 Ampliatur etiam si tales arbitratore processissent ad prolationem laudi, seu sententia arbitramentalis.
- 5 Etiam in judicialibus, ad interrompendam præscriptionem, debet constare de citatione apud Acta.
- 6 De iure Canonico per solam interpellationem extrajudicalem præscriptio interrumpitur.
- 7 Contrarium verius est, nisi per talem interpellationem iura aduersarij deuenirent ad notitiam ejus qui fuit interpellatus.
- 8 Per generale compromissum super omnibus differentiis non interrumpitur præscriptio.
- 9 Contra mulierem præscriptio currit durante coniugio, à tempore quo fuit asscurata super bonis sui mariti, propter vergentiam illius ad inopiam.
- 10 Similiter, quando dos consistit in pecunia, & non agitur de fundo dotali.
- 11 Fallit præterea regula, etiam si agatur de fundis, quando præscriptio jam erit cepta ante matrimonium.

AD impediendam exceptionem præscriptio-
nis oppositam, duæ replicationes in medium adductæ fuerunt: quarum Prima petitur ex eo, quod actrix fecit compromissum de omnibus differentiis quas habere poterat super hereditate, de qua agebatur, supponendo ex eo interruptam fuisse præscriptionem.

Secunda, quod dicta actrix fuit coniugata, & sic nulla aduersus ipsam potuit currere præscriptio, durante coniugio: Menoch. de arbit. cas. 39. n. 24. Gratian. discept. forens. cap. 475. n. 10.

Super quibus replicationibus respondendo dixi, actricem, si nihil aliud proponatur, non esse fundatam.

Quod enim ad compromissum attinet, verius est ex eo solo non induci præscriptionis interruptionem, cum non constet arbitros nominatos illud vnquam acceptasse; atque ita perinde sit ac si nullum factum fuisset, Matil. singul. 679. ubi dicit hoc esse notandum in practica, Lanfranc. in tractat. de arbit. part. ult. quest. 49. num. 99. vers. est tamen singulariter. Gratian. discept. forens. 516. numero 28. & 29.

Præsertim, quia compromissum fuit factum tam de iure, quam de facto, ita ut videantur potius electi arbitratore, quam arbitri: Tusch. in verbo Arbitr. concl. 438. num. 6. & 7. DD. in cap. Quintauallis, de iureiuran. & communiter receptum testatur Viu. opin. 66. num. 10.

Compromissum autem factum in arbitratore, etiam si lata fuisset sententia per ipsos, non operatur interruptionem præscriptionis: Lanfranc. Balb. decis. 39. Oldrad. cons. 176. num. 1. Borel. in sum.